

13/25 февруарий, петък. За свищовската каша нищо не зная. Ние вчера щастливо свършихме инструкцията за народните училища. Сега ще имаме мира за известно време. Вчерта и днесъ пиша кореспонденции, отдавна занемарени. Обаче студъ, въ статитъ не може достатъчно да се стопли, азъ съмъ свършено *contractus* [замръзналъ]. Вѣнка свѣти слънцето, ала не грѣе. Днесъ подиръ пладне четохъ ланскитѣ хронологични разисквания по сръбската история на Павловича и Руварацъ и извадихъ дубровнишкия си дневникъ отъ 1879 г. и свезката съ рагузски грамоти 1200 — 1300. Интересуваше ме въпросътъ, че Урошъ е умрѣлъ, а не е билъ убитъ отъ Вѣлкашина, по който въпросъ Руварацъ ме изпревари. Разглеждането и разсжденията по тѣзи работи всѣкога възбуждатъ у мене елегични чувства и скръбъ — копнежъ за литературенъ трудъ, за тихъ ученъ животъ и тѣга по пропадналиятъ планове, недовършени трудове и изгубена литературна дейность. Нали въ основата си не съмъ нищо друго освенъ писателъ, *ein reines Federvieh* [сѣщинско пернато животно]. Отдалеченъ съмъ отъ своя елементъ и копнѣя по него като риба извънъ водата. Кога пакъ ще пристѣпя къмъ статии и книги?

Нашитѣ забавления при преглеждането на инструкцията сж много оживени. Свищовско вино, кафе и чай. Шегитѣ на дяволията Стояновъ и честитѣ *Abschweifungen* [отклонения]. Много етимологически и филологически разисквания при стилистичната коректура: диалектиченъ материалъ. Единъ е отъ Търново, другъ отъ Жеравна, третиятъ отъ Пиротъ (викаме му шопъ). Каква разлика между този живъ разговоръ и педантично глупавитѣ съвѣщания на „замоторѣлыхъ педагоговъ“ (главата имъ не гори дори и когато я запалишъ!) при Климента или дори презъ времето на Гюзелева. Отвращението на тѣзи мждърци къмъ грѣмоотвода; противъ ваканцията за гроздоберъ и други ограничени идеи. Ловѣха мухи, комари и въшки, а слона дори и не виждаха. Свършено непродуктивенъ духъ, липса на наблюдателность и неспособность къмъ нея. Приятели на пансионитѣ („бурсаци“); ние полѣка лека ще ги премахнемъ до минимумъ. Тѣ бѣха просто духовни скопци, безъ еластичность, богослови и идиоти — тѣхниятъ *abhorgens* [отвращение] отъ чуждитѣ езици, просто копиране на Русия: а идеитѣ имъ сж противъ царуващитѣ идеи въ Русия. Нѣщо нездраво.

Стояновъ и Тодоръ Икономовъ били трети „братовчеди“. Тѣхнитѣ кѣщи въ Жеравна били около презъ петъ кѣщи една отъ друга. Икономовъ (баща му билъ попъ, братъ на тулчанския Димитраки бей) билъ отъ старитѣ турски „войници“, горди чауши. Двамата никакъ не се обичатъ. — Заслугитѣ на С. Иличъ Доброплodни, неговата хигиена, предупреждения отъ онанизма, който много билъ разпространенъ (отъ